

Vondráček: Sjezd landsmanšaftu je necitlivá akce. Víím, jak tu řádilo gestapo

10.5.2026 - Libor Vondráček | Strana svobodných občanů

„Pokud někdo hovoří o Benešových dekrettech, tak mu stačí odpovědět, že je třeba řešit válečné reparace. A pak si myslím, že ta diskuze končí,“ říká poslanec za Svobodné a právník Libor Vondráček. Rozebral, co si myslí o chystaných sudetoněmeckých dnech v Brně a nešetřil Landsmanšaft, ale ani naši opozici. Ohledně Benešových dekretů došlo i na pravděpodobného budoucího maďarského premiéra. Dostal se i k našemu osvobození a přepisování historie.

Chystané sudetoněmecké dny v Brně opět rozdělily českou společnost. Jak vy tuto událost vnímáte?

Podle mého názoru je v první řadě nešťastné, že se podílí na této akci svou finanční podporou město Brno. Že dotuje pořádající neziskovku Meeting Brno částkou kolem tří milionů korun ročně, tak tady tuto věc vlastně mlčky podporuje, legitimuje. A osobně si myslím, že sudetští Němci, jako konstrukt konce 19. a začátku 20. století, vlastně jenom ze svého názvu vždy měli a budou mít v plánu nějak získávat pro sebe právo na území České republiky, českých zemí. Protože tento pojem se dříve nepoužíval. Byli to prostě čeští Němci nebo němečtí Češi, záleželo, jak se na to kdo díval. Až když si začali říkat o autonomii a práva po Badeniho jazykové reformě, která zrovnoprávnila češtinu a němčinu, tak proto vymysleli tady tento název. A přestože dnes sudetoněmecký landsmanšaft ve svých stanovách nemá to, co tam měl v roce 2015, že požaduje zrušení Benešových dekretů a majetkové vypořádání s těmi, kteří byli Benešovými dekrety zasaženi, tak to neznamená, že toto nepožaduje. On o tom landsmanšaft s politicky protřelým lišákem Berndem Posseltem ve stanovách „pouze mlčí“ – a my víme, proč. Tato organizace vznikla přímo po druhé světové válce s jediným cílem, aby hájila zájmy vyhnáných a jejich potomků, včetně nároků na „ztracenou vlast“, a pokud by takové cíle neměla, měla by se přejmenovat. Tvrdit opak a zastávat se jich zní stejně absurdně jako tvrdit, že komunistická strana neusiluje o zavedení komunismu.

Takže se domníváte, že ty obavy, které z některých míst ohledně Benešových dekretů panují, jsou v podstatě na místě?

Obávám se, že jsou na místě a že to je typická politická taktika, kdy ten sudetoněmecký sjezd prostě nebude otevřeně napadat, nebo na pozvánkách hlásat tuto věc a nebude ji mít ani Landsmanšaft ve stanovách. Ale smyslem Landsmanšaftu, který vznikl po 2. světové válce, je tady tato věc, i když o ní nepíší, i když ji nevystavují na odív. Ale je to samotná podstata existence, je to motiv vzniku Landsmanšaftu. Po odsunu sudetských Němců v letech 1945–1946 šlo o to, aby se tyto nároky udržely při životě – a teď se to vrací v novém zakamuflovaném kabátě „dialogu“.

A vy jako právník vidíte nějakou možnost prolomení Benešových dekretů?

Já si myslím, že by to bylo obrovsky složité a ani si to nechci představovat. Něco takového nesmíme dopustit. Když jsme se v 90. letech vypořádávali s komunistickým režimem, tak jsme si stanovili nějaké datum, nějaký čas, vůči kterému probíhala restituce a vracel se majetek lidem a ten čas byl pro všechny stejný a měl by zůstat na tom únoru 1948, a ne že se budeme účelově pro některé lidi vracet ještě hlouběji do minulosti. Princip kolektivní viny je určitě něco, pro co nemůžeme mít v 21. století pochopení, a musíme si dát pozor, abychom se ho dnes vůči některým jiným nedopouštěli.

Zároveň si musíme uvědomit, že když o věcech přemýšlíme a rozhodujeme dnes, tak nemá smysl soudit naše předky, kteří si válečné utrpení zažili. Zažili něco, co my jsme si díky bohu nemuseli prožít a snad nebudeme muset. A opravdu není možné tady destabilizovat prostředí a vystavovat riziku lidi, kteří dnes už po generaci žijí v těch domech, starají se o ně, zvelebili je a jsou to poctiví držitelé i vlastníci. Toto jsou prostě myšlenky, které nemůže žádný slušný český politik obhajovat, a já jsem v šoku z toho, co jsme v posledních dnech slyšeli od opozice. Naše země už jednou zaplatila obrovskou cenu – teď musíme chránit to, co zbylo našim občanům.

Když jsme u těch Benešových dekretů, tak co říkáte v tomto směru na postoj nového maďarského premiéra?

Jeho postoj se příliš neliší od postoje Viktora Orbána, když byl v opozici. A myslím, že nakonec zůstane u slov, že to byla taková předvolební rétorika, na kterou navazuje po volbách, aby se úplně neřeklo, ale nemůže to myslet vážně. Tam je spíš ještě druhý problém, že se na Slovensku zavedl nějaký nový trestný čin ohledně zpochybňování Benešových dekretů – půl roku vězení za verbální zpochybnění. Verbální trestné činy se mi vůbec nelíbí. A maďarský premiér reaguje právě i na vznik tohoto nového trestného činu, než že by jenom vyloženě požadoval obnovení Benešových dekretů. Ale opravdu, viděli jsme Viktora Orbána, jak hlasitě proti Benešovým dekretům rétoricky vystupoval, dokud byl v opozici, a potom se toho zase tak moc nestalo. Tak si myslím, že tady to bude mít podobný vývoj.

Když se mluví o těch Benešových dekretech, tak ale vůbec se nemluví o válečných reparacích. Jak toto s odstupem doby vnímat?

Říkáte to přesně. Pokud někdo hovoří o Benešových dekretech, tak mu stačí odpovědět, že je třeba řešit válečné reparace. A pak si myslím, že ta diskuze končí. Protože tam taháme za delší konec provazu, kdy skutečně ty válečné reparace dodnes nebyly vyplaceny. Československo mělo nárok na 306 miliard korun v tehdejší měně – a dostalo jen 230 milionů. V přepočtu na dnešní kupní sílu (s ohledem na kumulativní inflaci od roku 1945, měnovou reformu v roce 1953 a následný vývoj cen) to představuje řádově desítky bilionů korun – seriózní odhady se pohybují mezi 10 až 30 biliony Kč, podle toho, zda bereme jen inflaci, nebo i jiné faktory. Německo zaplatilo méně než 0,1 procenta z nároku. Kdo chce otevírat staré rány Benešových dekretů, ať nejdřív zaplatí staré dluhy.

Vraťme se k té akci v Brně, jednalo se o ní v těchto dnech i ve Sněmovně. Premiér Babiš prý nepovažuje sjezd za šťastný a nikdo z vlády se ho dle jeho slov nezúčastní a vláda navrhla Sněmovně, aby se od něj distancovala. Jaký byl tedy postoj opozice během zmíněného jednání?

Opozice se tam stavěla do obhájců toho sjezdu, do obhájců myšlenky sudetoněmeckého Landsmanšaftu. Což mě překvapilo, protože přestože rozumím tomu, že probíhá nějaký politický boj mezi opozicí a koalicí, tak bych prostě nečekal, že si takto stoupnou zády k těm českým občanům, kteří se prostě obávají, že přijdou o majetek v Sudetech a kteří by byli zasaženi těmi různými nápady sudetoněmeckého Landsmanšaftu. Takže oni to blokovali dlouho. A pravdou je, že součástí těch jejich dlouhých projevů je povídání o tom, jak je to skvělá instituce, jak je to skvělá akce, jak jim jde „jen o skvělé vztahy Čechů a Němců“ a vůbec by nám to nemělo vadit. Stát by neměl nikomu zakazovat vykonávat shromažďovací právo. Jestliže nějaký český občan si svolá průvod a přijdou tam příslušníci jiné země, chovají se v souladu s našimi zákony, tak je to zcela v pořádku a my bychom neměli z jakýchkoliv politických důvodů tady toto shromáždění rozpouštět. To by bylo samozřejmě špatně, musíme hájit právo shromažďovací. Ale problém je právě ten, když se staví na stranu těch organizátorů a těchto politických cílů i veřejná instituce typu Brna tím, že dávají na tyto aktivity dotace.

Ti, co tuto akci vítají a obhajují, tvrdí, že jde o určitý akt smíření. Dá se to tak v určitém smyslu brát?

Tak kdyby skutečně si landsmanšaft dal jiné jméno a do stanov napsal, že jejich cílem rozhodně není zpochybňování Benešových dekretů a ne že tam o této věci takticky pouze mlčel a pak se snažil těmi svými aktivitami pouze volat po tom smíření, tak jim to můžu věřit. Pořád ale nerozumím tomu, proč se má ten sjezd konat na území ČR. V Brně jsem studoval a vím, jakým způsobem tam řádilo gestapo, například v budově Právnické fakulty a v Kounicových kolejích, a tato akce je určitě pro spoustu lidí, kteří to ještě i mohli zažít, velmi necitlivá. Smíření ano – ale ne na úkor pravdy a naší bezpečnosti.

Sudetoněmecké setkání se má konat v květnu, v měsíci, kdy si připomínáme konec 2. světové války. Z některých stran už delší dobu zaznívá, že je občas snaha o určité přepisování historie. U příležitosti 81. výročí květnového povstání českého lidu se vyjádřil bývalý prezident republiky Miloš Zeman. Na svém profilu na sociálních sítích varoval před přepisováním historie a zdůraznil roli českých povstalců i Rudé armády. „Bez Rudé armády by Praha nebyla osvobozena. Je ostudné, když se památka hrdinů z roku 1945 zpochybňuje,“ uvedl bývalý prezident. Jak vy to vidíte? A také máte pocit, že jsou tady určité snahy o přepisování historie?

Tak v minulém roce, těsně před tím kulatým výročím, 80 let od konce války, se vyjádřila Danuše Nerudová ve smyslu, že nás osvobodili Američané a že ti Rusové nás neosvobodili, ale obsadili. No... my jsme si komunisty zvolili ve volbách, bohužel. V roce 1946 jsme jim dali hlasy hlavně na území ČR a naopak Slováci volili více proti komunistům. Toho času už tu žádné ruské tanky nebyly a ty nás následně obsadily až v roce 1968. To je velký rozdíl oproti Rakousku, které sovětské tanky opustily až při vyhlášení neutrality v říjnu 1955. Takže nás při osvobozování v roce 1945 určitě neobsadili. A myslím, že je potřeba v tomto smyslu dbát na nepřepisování dějin a skutečně děkovat armádám, které nás osvobodily, ať už přijely ze západu nebo z východu. A nezapomínat na to, že to byli i čeští partyzáni, kteří tomu napomohli, nebo i povstalci v Praze. A určitou roli v západní části země sehrály i belgické jednotky a na východní frontě velmi pomohla rumunská armáda, která osvobozovala velkou část Moravy i Slovenska. Také proto, abych nepřispěl k nepřepisování dějin, si budu připomínat konec 2. světové války v Písku, kde se sešly armády z východu i ze západu a kde prostě není možné popírat, že by nás jeden či druhý neosvobodil. Tam to ti lidé zažili a obě ty armády viděli na vlastní oči. Ohýbání pravdy a historie je nebezpečná hra, která slouží jen těm, kteří chtějí oslabit naši národní hrdost a těžit z matení společnosti.

Letos prý není seznam zahraničních politiků, kteří se rozhodli navštívit Moskvu u příležitosti oslav ukončení 2. světové války, ani zdaleka tak dlouhý jako loni. Je mezi nimi například slovenský premiér Fico. V minulém roce byl v těchto dnech v Moskvě, myslím, třeba i náš europoslanec Dostál. Slavit nebo neslavit v Moskvě, vzhledem k tomu, co se děje na Ukrajině?

Já si myslím, že primárně by každý politik měl slavit konec 2. světové války ve své vlastní zemi. A úplně moc si neumím představit argumenty, které by mě vedly k tomu, abych se osobně zachoval jinak. Rozumím tomu, že to oslavují po celém světě a je to tak správně, ale my jsme čeští politici, zastupujeme české občany a myslím, že je hodně příležitostí v rámci ČR si konec druhé světové války připomenout u nás. Svou paměť a pozornost máme směřovat hlavně k našemu osvobození, k našim hrdinům a k naší zemi.

Převzato z Parlamentních listů

<https://svobodni.cz/novinky/vondracek-sjezd-landsmansaftu-je-necitliva-akce-vim-jak-tu-radilo-gestap>

